

Zorgniveau	Algemeen kader	Concretisering
Fase 0	Wat de school doet	school
Brede basiszorg = voor alle leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Zorg op schoolniveau</u> : ✓ Visie op zorg duidelijk voor iedereen ✓ Krachtige leeromgeving over leerjaren, graden en richtingen heen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duidelijke leerlijnen en didactische afspraken (vakgroepen...) ▪ Zorgbeleid : laagdrempelige maatregelen (stim./rem./dif.) die nuttig zijn voor de meeste leerlingen opnemen in de dagelijkse klaspraktijk ▪ Professionalisering van leerkrachtenteam (vorming, installeren intern steunpunt...) ✓ Performant en correct leerlingvolgsysteem (inschrijvingsbeleid,leerlingenoverleg, leerlingendossier) ✓ Risicofactoren verminderen, beschermende factoren versterken <ul style="list-style-type: none"> ▪ Leerling betrekken (participatie en overleg structureel inbedden) ▪ Ouders betrekken (participatie en overleg structureel inbedden) ▪ Veilig en positief schoolklimaat (duidelijke regels en organisatie, tijdige planning, uitnodigende communicatie, herstelgerichte schoolcultuur...) ✓ Ondersteunende zorgstructuur (interne leerlingbegeleiders, overleg zorgteam...)die werkt binnen het kader van de zorgvisie en het zorgbeleid. 	
	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Zorg op klasniveau:</u> ✓ Kwaliteitsvol onderwijs : elke leerkracht geeft effectieve instructie met voldoende mogelijkheden tot differentiatie en remediëring ✓ Zorglijn van eerste lesdag tot deliberatie <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opvolgen van alle leerlingen met een brede kijk (resultaten, signalen, gegevens en afspraken uit overleg...) met correcte neerslag in leerlingendossier ▪ Evaluatie op basis van volledige zorglijn in leerlingendossier ✓ Preventieve en stimulerende context: leerlingen en ouders betrekken; veilig en positief klasklimaat. 	
	Wat het CLB doet:	CLB
	<ul style="list-style-type: none"> - Tijdig eventuele problemen signaleren in de uitbouw van de basiszorg op schoolniveau of klasniveau. - Waar nodig uitbouw van basiszorg mee ondersteunen: <ul style="list-style-type: none"> ✓ deelnemen aan overleg rond zorgbeleid,voorstellen doen die het zorgbeleid kunnen optimaliseren ✓ ondersteunen van preventieve projecten op school, van vormingsmomenten voor leerkrachten... ✓ externe organisaties met relevant aanbod in kaart brengen en signaleren 	
Verwachte ondersteuning door PBD:	PBD	

Zorgniveau	Algemeen kader	Concretisering	
Fase 1 Verhoogde zorg = voor bepaalde leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (geen diagnose vereist) ≠ voor leerlingen met tijdelijke problemen of problemen enkel door context (o.a. foute studiekeuze)	Wat de school doet <ul style="list-style-type: none"> - <u>Zorg op schoolniveau</u> : <ul style="list-style-type: none"> ✓ School voorziet en bewaakt de mogelijkheid van redelijke aanpassingen afgestemd op specifieke onderwijsbehoeften van de leerling en ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders (draaiboek, richtlijnen voor begeleidende KR, verslagmodel...) - <u>Zorg op klasniveau</u>: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Klassenraad <ul style="list-style-type: none"> ▪ bepaalt de concrete invulling van gepaste en redelijke aanpassingen voor bepaalde leerling(en) ▪ werkt daarvoor systematisch, planmatig en transparant samen met CLB en ouders ▪ stemt daarbij af op <ul style="list-style-type: none"> - specifieke onderwijsbehoeften van de leerling - ondersteuningsbehoeften van de leerkrachten en de ouders <p>De bedoeling is zoveel mogelijk leerlingen binnen de reguliere schoolcontext te begeleiden. Men zet prioritair in op remediëren en differentiëren en pas nadien op compenseren en eventueel dispenseren. Externe begeleiding of ondersteuning kan in deze fase een plaats hebben, wanneer ouders zelf externe hulp inroepen. Deze externe hulp verloopt best in afstemming tussen school, CLB, ouders, leerling.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Er wordt schriftelijk vastgelegd wie wat doet, wanneer en hoe (begeleidingsplan + verslag in leerlingen-dossier). ✓ Minstens 1 maal per schooljaar wordt het resultaat van deze maatregelen geëvalueerd. Het resultaat van deze evaluatie kan zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ De maatregelen hebben het gewenste effect en het probleem dooft uit. ▪ De maatregelen hebben het gewenste effect maar dienen behouden te worden om de leerling zo optimaal mogelijk te laten participeren aan het onderwijs. ▪ De genomen maatregelen hebben onvoldoende effect en dienen bijgestuurd te worden. <p>Bij aanhoudende problemen kan het nodig zijn om een traject van handelingsgerichte diagnostiek op te starten met het CLB. Op dat moment start voor deze leerling de fase van uitbreiding van zorg.</p>	school	
	Wat het CLB doet <ul style="list-style-type: none"> - Tijdig eventuele problemen signaleren in de uitbouw van de verhoogde zorg op schoolniveau of klasniveau. - Het CLB geeft op vraag input aan de klassenraad over mogelijke maatregelen die een antwoord kunnen bieden aan de hulpvraag van de leerling met specifieke onderwijsbehoeften. 		CLB
	Verwachte ondersteuning door PBD:		PBD

Zorgniveau	Algemeen kader	Concretisering
Fase 2	Wat de school doet	school
Uitbreiding van zorg = voor leerlingen waar bijkomende inzichten en adviezen nodig zijn omdat de begeleiding in de vorige fasen dreigt vast te lopen	<ul style="list-style-type: none"> - Bij aanhoudende problemen stelt de school in overleg met leerling en ouders op het zorgoverleg een gerichte vraag aan het CLB om ondersteuning bij de verdere afstemming van zorg op de individuele behoeften. - De school zet in deze fase de maatregelen uit de fase van verhoogde zorg onverkort verder. - Na de adviesfase in het CLB- traject van handelingsgerichte diagnostiek neemt de school de maatregelen die zij als redelijk beschouwt mee op in het begeleidingsplan van de leerling (cfr. fase verhoogde zorg). Dit kan zelfs leiden tot vrijstellingen van leerplandoelen weliswaar met vrijwaring van het principe van het gemeenschappelijk curriculum. Externe begeleiding of ondersteuning kan ook onderdeel zijn van de maatregelen die in overleg met alle betrokkenen afgesproken zijn na het traject van handelingsgerichte diagnostiek. 	
	Wat het CLB doet	CLB
	<ul style="list-style-type: none"> - Het CLB start – mits akkoord van de ouders of van de leerling 12+ - een traject van handelingsgerichte diagnostiek dat leidt tot adviezen voor het optimaliseren van de afstemming van het onderwijs- en opvoedingsaanbod op de zorgvraag van de leerling. CLB richt zich tijdens het diagnostisch proces op <ul style="list-style-type: none"> ✓ het inventariseren van beschermende en risicofactoren ✓ het beantwoorden van indicerende en/of onderkende onderzoeksvragen ✓ het analyseren van <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderwijsbehoeften van de leerling ▪ ondersteuningsbehoeften van de leerkrachten en van de ouders - Het CLB beschrijft in overleg met de school en de ouders welke bijkomende inzet van middelen, hulp of expertise wenselijk is. Als externe hulp of diagnostiek nodig is dan neemt het CLB op vraag zijn draaischijffunctie op. Subsidiar aan de inspanningen van de school kan het CLB kortdurende individuele begeleiding aanbieden aan de leerling en de ouders met een hulpvraag. Als de school de gewenste maatregelen als redelijk en voldoende beschouwt om de leerling te blijven meenemen in het gemeenschappelijk curriculum, dan werkt de school in overleg met CLB en ouders deze maatregelen uit in het begeleidingsplan van de leerling. Er kan eventueel GON-ondersteuning overwogen worden indien belangrijke compenserende of dispenserende maatregelen nodig zijn en indien voldaan wordt aan de voorwaarden. Voor ondersteuning in het kader van GON is een gemotiveerd verslag van het CLB vereist. In het andere geval is een overstap naar een individueel aangepast curriculum aangewezen. De school organiseert daarbij een overleg met de klassenraad, de ouders en het CLB. Indien de leerling overstapt naar Fase 3 maakt het CLB een verslag (BUO) op . 	
Verwachte ondersteuning door PBD:	PBD	

Zorgniveau	Algemeen kader	Concretisering
Fase 3 Overstap naar school op maat = voor leerlingen met nood aan individueel aangepast curriculum	Wat de school doet Nadat het verslag (BUO) door het CLB aan de betrokkenen werd afgeleverd kan de school beslissen <ul style="list-style-type: none"> ✓ om de leerling op vraag van de ouders voortgang te laten maken in het gewoon onderwijs op basis van een individueel aangepast curriculum indien de school de gewenste aanpassingen in dit kader redelijk acht. Deze leerling komt dan ook in aanmerking voor de aanvullende middelen in het kader van GON (uitgezonderd leerlingen met verwijzing naar type Basisaanbod). OF ✓ om de inschrijving van de leerling voor het daaropvolgend schooljaar te ontbinden. 	school
	Wat het CLB doet Het CLB maakt een verslag (BUO) op waaruit blijkt <ul style="list-style-type: none"> ✓ dat de school in de fasen van het zorgcontinuüm de nodige inspanningen heeft geleverd voor de betrokken leerling (tenzij de school kan motiveren dat het doorlopen van een bepaalde fase voor deze leerling niet relevant is). ✓ dat de aanpassingen (o.a. STICORDI) die nodig zijn om de leerling binnen het gemeenschappelijk criterium te blijven meenemen onredelijk of onvoldoende zijn. Indien bepaalde (meer voor de hand liggende maatregelen?) maatregelen niet werden toegepast, moet de school dit ook motiveren. ✓ dat de onderwijsbehoeften van de leerling wetenschappelijk onderbouwd omschreven werden op basis van een interactionele visie en een sociaal model van handicap. (bv. ICF-model) ✓ dat de onderwijsbehoeften van de leerling niet louter toe te schrijven zijn aan een GOK-indicator. ✓ welk type en opleidingsvorm van toepassing is. Het CLB helpt de ouders en de leerling bij het vinden van een gepaste school.	CLB
	Verwachte ondersteuning door PBD:	PBD